

Amasya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
6(1), 214-248, 2017
Özgün araştırma makalesi

<http://dergi.amasya.edu.tr>

Yaratıcı Drama ile Öğretim Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri

Belgin Bal İncebacak, Aslı Sarışan Tungaç ve
Süleyman Yaman*

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye

Alındı: 23.10.2016 - Düzeltildi: 27.03.2017 - Kabul Edildi: 06.04.2017

Atf: Bal İncebacak, B., Sarışan Tungaç, A. & Yaman, S. (2017). Yaratıcı Drama ile Öğretim Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 214-248.

Öz

Bu çalışma öğrencilerin yaratıcı dramayla öğretim uygulamalarına yönelik görüşlerini belirleyerek, bu uygulamaların öğrenci beklentilerini karşılama düzeylerini ve öğrencilerin süreç hakkındaki kişisel görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla Milli Eğitim Müdürlüğü destekli bir proje kapsamında ortaokul öğrencilerine yaratıcı drama atölyesi uygulanmıştır. Bu atölyede yaratıcı dramada kullanılan terimlerin öğretimine yönelik etkinlikler uygulanmıştır. Çalışma grubu toplam 4 grup olarak 93 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmanın yöntemi tek gruplu ön-test son-

*Sorumlu Yazar: Tel.: 532 6733439, E-posta: syaman@omu.edu.tr
ISSN: 2146-7811, ©2017

test ön deneysel desendir. Veri toplama aracı olarak uygulama öncesi ve sonrası öğrenci görüşlerini almak üzere yarı-yapılandırılmış görüşme formu, görüşme tekniği ve gözlem kullanılmıştır. Öğrenci görüşleri nitel desende karşılaştırmalı içerik analizi yapılarak kod ve tema olarak çözümlenmiştir. Çalışmada öğrencilerin süreç başında yaratıcı drama kavramına çok farklı anlamlar yükledikleri ve daha oyun olarak bildikleri tespit edilmiştir. Öğrenciler yaratıcı dramayı genelde oyun gibi düşündüklerini belirtmişlerdir. Uygulama sonunda öğrencilerin yaratıcı dramanın oyun ve eğlenceden çok bir ders aracı olduğunun farkına vardıkları ve bu etkinliklerin konunun öğrenilmesinde etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı Drama, Atölye Çalışması, Öğrenci Görüşleri, Proje, Ortaokul

Giriş

Yaratıcı drama konuların öğretiminde kullanılan öğretim yöntemlerinden biridir. Yaratıcı drama yöntemiyle işlenen derslerin daha ilgi çekici ve daha eğlenceli geçtiği ile ilgili genel bir kanı vardır. Öğretmenler yaratıcı drama yöntemiyle öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarını olumlu yönde geliştirebilmektedir (Başcı ve Gündoğdu, 2011:457).

Yaratıcı drama eğitsel olarak doğaçlama, rol oynama ve yaratıcı drama teknikleri kullanılarak (Adıgüzel, 2013; San, 2002:81) , bir grup çalışması ile (Morgül, 1995; San, 1999:267; San, 2002; Üstündağ, 1998) bir durumu, olayı, fikirleri, kavramı, davranışı kendi duygu ve düşünceleri içerisinde yeniden düzenleyerek, deneyimlemelerin oynusu süreç içinde canlandırılması olarak tanımlanabilir. Yaratıcı drama, öğrencileri pasif bir şekilde dersi dinlemek yerine aktif katılıma teşvik ederek sürece dâhil olmalarını sağlar. Bu sayede öğrencilerin öz-saygı ve öz-güvenlerinin arttığı, yeteneklerini keşfettikleri, kendi kararlarını aldıkları öğrenme ortamlarının oluştuğu ve öğrencilerin hem sosyal hem de kişisel gelişimlerine katkı sağlandığı söylenebilir (Susar-Kırmızı, 2009:3). Geliştirilen bu beceriler Milli Eğitimin Bakanlığının eğitsel hedefleri ile de örtüşmektedir (MEB, 2013).

Yaratıcı drama yönteminde kullanılan etkinliklerle yaratıcı düşünebilen, kendini ve çevresini tanıyan, kendini düzgün ifade edebilen bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Ayrıca Adıgüzel (2000)'e göre yaratıcı dramanın estetik gelişimi sağlama, eleştirel düşünme becerilerini geliştirme, işbirlikli çalışmayı teşvik etme, iletişim becerileriyle eğitimsel amaçlara yönelik olumlu tutum ve davranışlar geliştirme gibi birçok faydalı yönü vardır. Yaratıcı dramada bireyin içinde bulunduğu toplum ve kültürün değerlerinden de faydalanılır. Çünkü kişi uygulamalar sırasında geçmiş deneyimlerinden, izlenimlerinden, gelenek-göreneklerden faydalanarak sürece dâhil olur. Bu da yapılandırmacı yaklaşımın yaparak-yaşayarak öğrenme boyutu ile ilişkilidir. Yapararak-yaşayarak öğrenilen bilgilerin daha kalıcı olduğu bilinmektedir (Aytaş, 2013:42). Yaratıcı drama uygulamaları hayatın minik bir provası olma özelliğinden dolayı, öğrencilerin yaşadıkları dünyaya bakış açıları ve karşılaşacakları problem durumları ile başa çıkma fırsatı sağladığı için öğrenme niteliği yüksektir. Aynı zamanda hem duyuşsal hem de bilişsel olarak öğrencilerin gelişimine etkisi vardır (Toivanen, Komulainen ve Ruismäki, 2011). Ayrıca sınıf içi yapılan etkinlikler de üst-bilişi etkilemektedir (Sarıoğlu ve Kartal, 2017:368).

Yaratıcı drama eğitimin tüm kademelerinde ve yaş gruplarında uygulanabilmektedir. İçeriğindeki etkinliklerin çeşitliliği ve eğlenceli boyutu, öğretimin sıkıcı duvarlarını yıkarak eğitsel hedeflere ulaşmada avantaj sağlamaktadır (Okvuran, 1993). Sınıf ortamında yaratıcı drama etkinlikleri öğrenci merkezli, kişisel gelişime katkı sağlayan bir süreci kapsar. Bu süreç grupla çalışmayı gerektirir. Adıgüzel (2013) yaratıcı dramanın grup olmadan yapılamayacağına dikkat çekmiştir. Ayrıca Morgül (1995) ve Üstündağ (1998) yaratıcı dramanın liderin yönlendirmesi ile başlayan ve grup etkileşimi ile devam eden bir süreç olduğunu vurgulamışlardır. Grup çalışması içerisinde kümeler de bir başka öge olarak karşımıza çıkmaktadır. Kümeler gönüllü seçilebileceği gibi öğretmen tarafından da oluşturulabilir. Grup çalışmaları sosyal bağlamda kişilerin empati kurmalarına, sağduyu kazanmalarına ve grup

İçerik iletişim becerilerini geliştirmelerine olanak sağlamaktadır (Annarella, 1992). Grup içerik iletişim sayesinde bireyler kendi yaşantılarının yanı sıra grup arkadaşlarının yaşantılarını da deneyimleme fırsatı bulurlar (Aykaç ve Adıgüzel, 2011). Bu sayede farklı deneyimlerden ve yaşantılardan kazanımlar elde etme şansına sahip olabilirler. Bu deneyimleri elde etmek için yaratıcı drama etkinlikleri hedef kazanım ve çıktılara göre dikkatle planlanmalıdır. Yaratıcı drama uygulamalarında doğaçlama, rol oynama teknikleri içinde eylem ve hareket barındırır. Gürey ve Adıgüzel (2013:6) doğaçlama aşamasında öğrencilerin demokratik tutum sergileme, estetik bakış açısı geliştirme, bir bütünün parçası olma, grupla hareket etme, yaratıcılığı ortaya çıkarma, duygusal bir bağ kurmanın gerçekleşeceğini belirtmişlerdir.

Bir yaratıcı drama planı hazırlanırken ısınma, canlandırma ve değerlendirme basamaklarına dikkat edilir (Adıgüzel, 2013). Isınma aşamasında öğrencilerin sürece hazırlanması önemlidir. Bu süreçte anlatılacak konu ile ilgili hem zihinsel hem de bedensel hazırlıklar yapılır (Okvuran, 2001; Ömeroğlu Turan ve Can Yaşar, 1999; Öztürk, 1999). Isınma aşamasında öğrenci grup arkadaşlarına ve işlenen konuya adapte olur. Bu aşamada öğrenci yaratıcı drama sürecinin içine çekilir. Isınma aşamasının ardından öğrencilerin sürece daha etkin bir şekilde katılmalarını sağlayan canlandırma aşaması gelir. Canlandırma aşamasında (Okvuran, 2001; San, 1996; San, 2001; ve Üstündağ, 1998) öğrenciler herhangi bir metne bağlı kalmaksızın doğduğu andan itibaren kazanmış olduğu deneyimlere, çevresinde görmüş olduğu olaylara, kendi düşüncelerine bağlı kalarak bir olay veya bir çatışma durumunu yaratıcı drama tekniklerine uygun olarak canlandırır. Adıgüzel (2013) drama tekniklerini rol oynama, doğaçlama, donuk imge, fotoğraf karesi, tüm grupla drama, öğretmen rolde, manşet hazırlama, slogan bulma, rol kartları, hikâye ve olay canlandırma, rol değiştirme, dramatisasyon, sözsüz-sessiz canlandırma teknikleri, bilinç koridoru, geriye dönüş, forum tiyatro, dedikodu halkası, toplantı düzenleme, görüşmeler-sorgular, gerçek an, özel mülkiyet, aradaki boşluk,

bölünmüş ekran, yarım kalmış materyaller, telefon görüşmeleri, donma, hareketsiz görüntü, sıcak sandalye, liderin gruba katılması gibi birçok tekniğin olduğunu belirtmiştir. Değerlendirme aşaması ise tüm süreç boyunca yaşanan etkileşimler sonucunda elde ettikleri deneyimleri hem kendi gruplarıyla hem de diğer grup arkadaşlarıyla paylaştıkları süreci kapsamaktadır (Okvuran, 2001; Üstündağ, 2000). Değerlendirme aşamasında öğrenciler kişisel deneyimlerinin yanı sıra çeşitli sanatsal ve yaratıcılık gerektiren etkinlikler de yapmaktadırlar. Gazete hazırlama, bilimsel dergi kapağı hazırlama, afiş tasarımı, şiir yazma, şarkı sözü yazma, reklam metni yazma gibi kendi görüş ve düşüncelerini yansıtabilecekleri etkinlikler bunlara örnektir.

Köksal-Akyol (2003)'a göre yaratıcı drama sihirli bir yöntemdir. Bu yöntemle bireyler zihinlerindeki kavramlar arasında ilişki kurma, bağımsız düşünme, empati kurma ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirebilmektedirler (Güneysu, 1999; Öztürk, 1999; Sağlam, 1997). Bu becerilerin kazandırılabilmesi adına drama etkinliklerinin öğrenciler üzerindeki etkisi ve yaratıcı drama kavramı hakkında düşüncelerinin bilinmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. İlkokul ve ortaokullarda drama uygulamaları genellikle tiyatro ile karıştırılmaktadır (Aytaş, 2013:38). Bu aslında bir kavram kargaşasının olduğunun göstergesi olarak kabul edilebilir. Alan yazın incelendiğinde yaratıcı dramaya yönelik katılımcı görüşlerini inceleyen ve yaratıcı drama uygulamalarını değerlendiren birden çok yayın bulunmasına rağmen (Aykaç, 2011; Aytaş, 2013; Başçı, Güray ve Adıgüzel, 2013; Gündoğdu, 2011; Erdem, Kızıllan ve Sarıçam, 2009; Erdoğan, 2014a; Erdoğan, 2014b; Ormancı ve Ören, 2010; Soytürk, Çamlıyer, Tepeköylü-Öztürk ve Daşdan-Ada, 2012; Ulutaş, 2011; Yıldırım ve Erdoğan, 2016) ilköğretim düzeyinde örneklemle çalışılmış az sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Bu çalışmalar genelde öğrenci, öğretmen adayı ya da öğretmenlerin gözünden yaratıcı dramanın etkililiği, tutuma veya sosyalleşmeye etkisi ya da yaratıcı dramanın uygulanabilirliği ile ilgilidir. Yaratıcı dramaya yönelik öğrenci görüşlerinin alınmasının, yaratıcı

dramanın eğitsel amacının öğrenci gözünden ortaya konması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir. İlkokul ve ortaokul öğrencileri bu tür uygulamalarda sürecin içinde yer almakta fakat duygu ve düşüncelerine pek yer verilmemektedir. Ayrıca çalışmalar genelde üst düzey sınıflarda yapılmaktadır. Bunun yanında ilkokul ve ortaokullarda genelde yaratıcı dramın tiyatro kavramı ile karıştırılması, drama uygulamaları yerine tiyatro metinlerinin canlandırılması ve bu yapılan çalışmaları da drama uygulamaları diye öğrencilerin bilmesi kavram yanlışlığı ile öğrenmeye örnek teşkil etmektedir (Aytaş, 2013). Bu amaçla çalışmada öğrencilerde var olan yaratıcı drama kavramlarının ortaya çıkartılması, yaratıcı drama ve kavramları ile tanışma, yaratıcı drama dersi sonunda duygu ve düşüncelerini alma amacıyla bu çalışma tasarlanmıştır. Var olan bu proje sonrasında yaratıcı drama ile tanışan öğrencilere on iki saatlik vücudumuz bilmecesini çözelim ünitesindeki sekiz kazanıma yönelik atölyeler uygulanacaktır. Böylece gelecekte yapılacak atölyelere bir tanışma aşaması da olarak düşünülmüştür. Öğrencilerdeki bilgiler tespit edilip yapılacak projeye katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmada tek grup ön-test son-test ön deneysel desen kullanılmıştır. Bu desende işlem öncesi ve sonrası ölçüm yapılır. Bir grup olduğu için aynı deneklere aynı ölçme araçları kullanılır (Gay ve Airasian, 2000).

Atölyede yararlanılan drama teknikleri aşağıda açıklanmıştır. Yaratıcı drama ile tanışma atölyesi olduğundan öğrencilere yaratıcı dramının içinde birden fazla tekniğin olduğunu öğretmek amacıyla fazla teknik gösterilmesi hedeflenmiştir. Rol oynama, doğaçlama, donuk imge, fotoğraf karesi, tüm grupla drama, öğretmen rolde, manşet hazırlama, slogan bulma, rol kartları, hikâye ve olay canlandırma, rol değiştirme, resim çizme, Gazete haberi hazırlama, dramatisasyon, sözsüz-sessiz canlandırma teknikleri kullanılmıştır.

Örneklem/Çalışma Grubu

Çalışma grubu, Samsun'da dört devlet ortaokulunun 7. sınıfında öğrenim gören 93 öğrencinden meydana gelmiştir. Çalışma grubu uygun örnekleme yöntemi ile seçilmiştir (Miles ve Huberman, 2015). Bu proje kapsamında İl Milli Eğitim Müdürlüğüne proje ile başvurulmuş ve yaratıcı drama çalışmalarının yapılabilmesine uygun ortam ve grup hakkında talepte bulunulmuştur. Bir atölyenin uygulanması için grubunun ortalama 25 kişiden oluşması ve uygulama ortamında rahatça hareket edecekleri geniş bir alana ihtiyaç duyulacağı belirtilmiştir. İl Milli Eğitim Müdürlüğü bu kriterlere uygun olan örneklem grubunu belirlemiştir. Seçilen gruplar ile çalışma yürütülmüştür. Yaratıcı drama ile tanışma atölyesi olduğu için tek bir grup yerine birden fazla grubun bu etkinlikten faydalanması için her merkez ilçeden birer okul çalışma kapsamına alınmıştır.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin betimsel istatistikler

Okul adı	İlçesi	Cinsiyet				Toplam	
		Kız		Erkek		f	%
		f	%	f	%		
Kılıçarslan Ortaokulu	İlkadım	10	21,2	16	34,7	26	27,9
Fahrettin Ulusoy Ortaokulu	Atakum	12	25,5	10	21,7	22	23,6
23 Nisan Ortaokulu	Merkez	10	21,2	10	21,7	20	21,5
Fatih İmam Hatip Ortaokulu	Canik	15	31,9	10	21,7	25	26,8
Toplam	4 okul	47	100	46	100	93	100

Çalışma grubunun % 27,9'u (f:26) İlkadım, % 23,6'sı (f:22)'si Atakum, %21,5'i (f:20) Merkez, %26,8'i (f:25) Canik ilçelerinden uygun örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Çalışma grubunda 47 kız, 46 erkek öğrenci yer almıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma görüşme tekniği ile yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak bir sorudan oluşan açık uçlu görüşme formu kullanılmıştır. Hazırlanan formda öğrencilere "Yaratıcı drama deyince aklınıza neler gelmektedir?" sorusu yöneltilerek yaratıcı drama kavramı ile ilişkilendirdikleri her türlü kavramı yazmaları istenmiştir. Daha sonra öğrencilerin ses kaydı

alınarak her öğrenciye “yaratıcı drama sizce nedir?”, “yaratıcı drama denilince aklınıza neler geliyor?”, “süreçte biz neler yaptık?”, “aklınızda hangi etkinlikler kaldı?” soruları çalışma öncesi ve sonrasında uygulanmış, böylece öğrencilerin Yaratıcı Drama ile Tanışıyoruz projesinin amacı olan yaratıcı drama hakkındaki farkındalıkları, bildikleri ve bilmedikleri kavramlar, yaratıcı dramanın ne olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Ayrıca araştırmada öğrencilerin sürece katılımını incelemek amacıyla video kamera ile kayıt altına alınmış ve daha sonra izlenerek süreç gözlemlenmiştir. Bu amaçla öğrencilerin katılımı dikkate alınarak notlar alınmıştır. Burada öğrencilerin atölye çalışması boyunca katılımları gözlemlenerek veriler toplanmıştır.

İşlem/Süreç

Bu çalışma Valilik onayı ve Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün işbirliği ile uygulanan “Yaratıcı Drama ile Tanışıyoruz” projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Proje 2016 yılı Şubat-Mayıs ayları arasında dört aylık bir süreçte tamamlanmıştır. Katılımcılara üç saatlik bir yaratıcı drama atölyesi kapsamında yaratıcı dramada kullanılan terimlerin öğretimine yönelik etkinlikler uygulanmıştır. Bu şekilde yaratıcı drama uygulamalarının tiyatro ile karıştırılmaması, yaratıcı drama çalışması adı altında yapılan birçok etkinliğin aslında yaratıcı drama uygulamasına benzemediğinin farkına vardırılması hedeflenmiştir. Yapılan etkinlikler ısınma, canlandırma ve değerlendirme basamaklarında gerçekleşmiştir. Isınma aşamasında isim oyunu, kendini tanıtırma oyunu ve yaratıcı drama kavramlarını öğretmeye yönelik uyarlanan “meyve sepeti” oyunu ve “komşu-kiracı” oyunu oynatılmıştır. Canlandırma aşamasında rol oynama, doğaçlama, donuk imge, fotoğraf karesi, tüm grupla drama, öğretmen rolde, rol kartları, hikâye ve olay canlandırma, rol değiştirme, dramatisasyon, sözsüz-sessiz canlandırma teknikleri kullanılmıştır. Doğaçlama çalışmasında dramatik an, kurgu, çatışma durumlarına ilişkin yönergeler verilmiş, uygulamalar bu yönergeler doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Taklit kavramının öğretimi amacıyla öğrencilerin doğayı ve hayvanları taklit edecekleri bir etkinlik planlanarak uygulanmıştır. Bu etkinlikte kuş sesleri, su sesi gibi ormanda duyacağımız seslerin yer aldığı bir müzik eşliğinde çalışma yürütülmüştür. İlk önce gözlerini kapatmaları ve ormanı dinlemeleri istenmiştir. Sonrasında ormanda herhangi bir nesne olmaları ve donmaları istenmiştir. Sonrasında sırası ile omuzlarına dokunup o an ne düşündükleri sorulmuştur. Ardından çeşitli hava olaylarından bahsedilmiş ve ona göre rol almaları istenmiştir. İkili ve sonrasında üçlü gruplar ile ormandaki bir nesneyi canlandırmaları istenmiştir. Burada form oluşturma, fotoğraf karesi tekniği gibi teknikleri kullanacakları yönergeler verilmiştir. Ayrıca müzik eşliğinde her bir öğrencinin kendinden önceki öğrencinin ortaya atacağı bir cümleyi tamamlayarak ilerlenen bir hikâyeye tamamlama etkinliği büyük grup çalışması olarak yaptırılmıştır. Çatışma ve dramatik an durumlarını öğretmek amacıyla öğrenciler ikişerli gruplara ayrılarak öğrencilere çatışma durumu örnekleri verilerek bu örnekleri canlandırmaları istenmiştir. Canlandırmalar önce sessiz (konuşmadan) gerçekleştirilmiş ve izleyici öğrencilerin kişileri tahmin etmeleri beklenmiş, sonra ise sesli olarak oynatılarak tahminlerinin doğruluğunu test etmeleri sağlanmıştır. Ardından role girme, canlandırma, çatışma durumlar, rol değiştirme tekniklerini kullanmak için rol çemberi etkinliği yapılmıştır. Etkinlikte iki öğrenci bir çatışma durumu başlatır ve canlandırmalarını yaparlar ardından rolde çatışma durumu sonlanır ya da çatışma çıkmaz bir hal aldığında diğer gönüllü kişi ortaya geçer ortadaki kişi çembere döner ve ortada kalan iki kişi ile çatışma durumu devam eder. İsterse öğrenciler kalan tartışmaya devam edebilir ya da farklı bir cümle ile giriş yaparak yeni kişinin o ifadeye uygun kişisini role girmesini sağlar. Kısacası ortada bir anne ve baba bir olay durumu hakkında çatışma yaparken yeni kişi ortaya bir arkadaş, bir çocuk, yeni bir kişi olarak girer ve kalan kişi ona nasıl hitap etti ise o şekilde yeni role uygun canlandırma yapar. Bu şekilde farklı çatışma durumları ve dramatik anlar gözlemlenir.

Değerlendirme aşamasında öğrenciler 5 gruba bölünmüş, her bir gruba yaratıcı drama kavramlarını içerecek gazete haberi hazırlama, şarkı söyleme, şiir yazma, afiş hazırlama, reklam hazırlama etkinliklerinden birini grupça hazırlamaları istenmiştir. Grupların hazırlamış oldukları eserleri diğer gruplardaki arkadaşlarına tanıtmaları istenilmiştir. Tanıtıldıktan sonra yaratıcı drama kavramı üzerinde konuşulmuş ve dramada var olan teknik ve kavramlar hakkında fikirler dinlenmiştir. Bu aşamada her iki araştırmacı öğrencileri gözlemlemiş ve doğru kavramları ifade edecekleri şekilde grubu yönlendirmiştir.

Verilerin Analizi

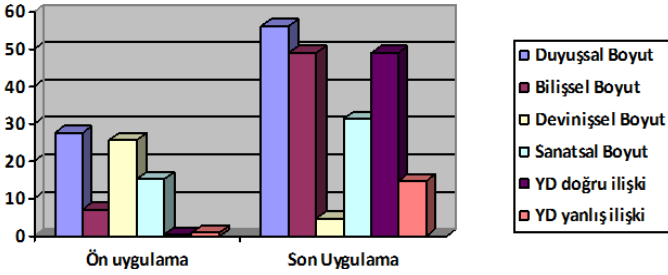
Öğrencilere uygulama öncesi yaratıcı drama kavramı hakkında düşünceleri sorulmuş, öğrencilerin cevapları ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve bunları kendi cümleleri ile yazmaları istenmiştir. Öğrencilerden zihinlerinde yaratıcı drama ile ilgili akıllarındaki düşünceleri yazmaları istenmiştir. Daha sonra üç saatlik yaratıcı drama atölyesi uygulanmıştır. Atölye uygulaması sonunda öğrencilerden yaratıcı drama kavramını tekrar tanımlamaları istenmiştir. Atölye uygulamaları süresince etkinliklerde yaratıcı dramada yer alan kavramlara yer verilmiştir. Süreç sonunda öğrencilere tekrar yaratıcı drama ile ilgili bilgileri ve düşünceleri sorulmuştur. Öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrası görüşleri iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kod ve temalara ayrılmıştır. Analiz iki ayrı araştırmacı tarafından eş zamanlı olarak yürütülmüştür.

Manion ve Morrison (2007) içerik analizini; toplanan verilerin düzenlenmesi, sınıflandırılması ve karşılaştırmalı bir şekilde analiz edildiği araştırma tekniği olarak ifade etmişlerdir. Ayrıca içerik analizi birbirine benzeyen kavramların farklı temalar altında bir araya gelerek bir bütün içersinde daha anlaşılır şekilde sunulması olarak tanımlanabilir (Bauer, 2003; Fraenkel ve Wallen, 2000; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada iki araştırmacının kod ve temaları karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları Miles ve Huberman (1994: 64)'ın geliştirmiş olduğu uyum yüzdesi ile hesaplanmış ve

uyuşum yüzdesi %98 olarak hesaplanmıştır. Uyuşum yüzdesi kodlar üzerinden hesaplanmıştır.

Bulgular

Katılımcılardan elde edilen ön ve son görüşmelere ilişkin verilerin çözümlenmesinin ardından yanıtlar kodlar ve temalar şeklinde gruplandırılmış, toplam 6 tema oluştuğu görülmüştür. Öğrenci görüşlerinin analizi sonunda oluşan temaların ön ve son görüşmelere yönelik yüzdeler istatistikleri Grafik 1’de verilmiştir.

*YD: Yaratıcı drama

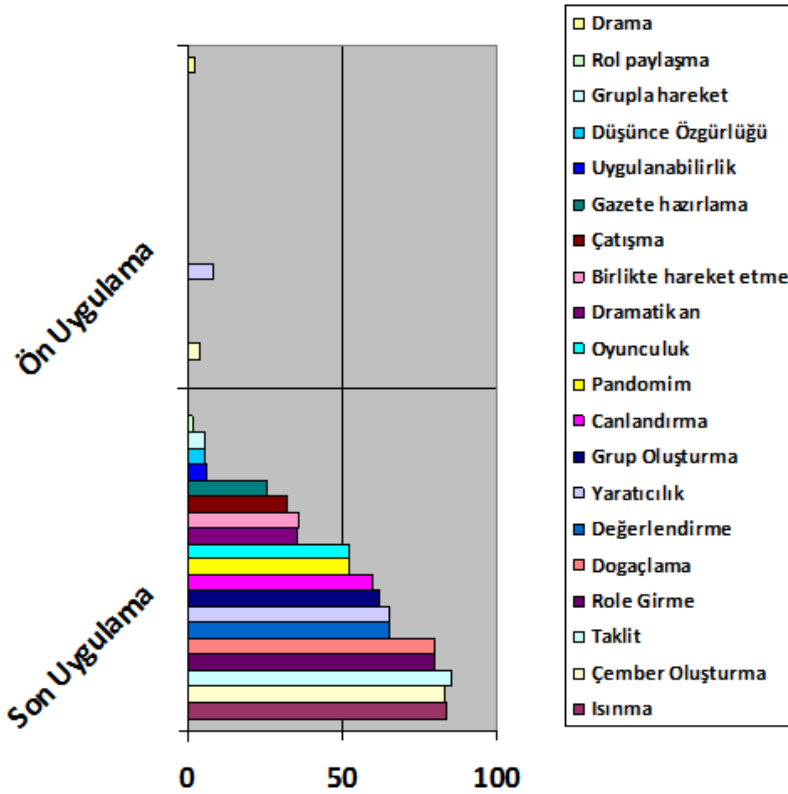
Grafik 1. Öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan temaların ön-görüşme ve son-görüşmelerin analizleri

Ön görüşmeler sonucunda öğrencilerin yaratıcı drama denildiğinde aklına gelen kavramların yoğunlukla yaratıcı dramanın duyuşsal boyutunda toplandığı belirlenmiştir. Daha sonra sırasıyla devinişsel boyutta, sanatsal boyutta ve bilişsel boyutta yığılmalar olduğu görülmüştür. Öğrenci yanıtları incelendiğinde ön görüşmelerde genellikle yaratıcı drama ile ilgili akla gelen kavramların “oyun oynama, eğlence, resim çizme, şarkı söyleme” olduğu belirtilmiştir.

Yaratıcı drama atölyelerinin ardından yapılan son görüşmelerde ise önemli değişiklikler olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin yaratıcı drama ile doğrudan ilişkili olan kavramlara yönelik görüşlerinde ciddi bir artış tespit edilmiştir. Doğrudan ilişkili kavramların yanı sıra yanlış ilişkilendirilen kavramlarda da bir artış dikkat çekmektedir. Ayrıca grafik

genel olarak incelendiğinde duyuşsal, bilişsel ve sanatsal boyutlarda artış gözlemlenirken, devinişsel boyut temasında bir azalma meydana geldiği belirlenmiştir. Analizler sonunda belirlenen kodların meydana getirdiği her bir temaya ait bulgular aşağıda sırasıyla verilmiştir.

Yaratıcı drama ile ilgili doğrudan ilişkili kavramlar temasına ait bulgular

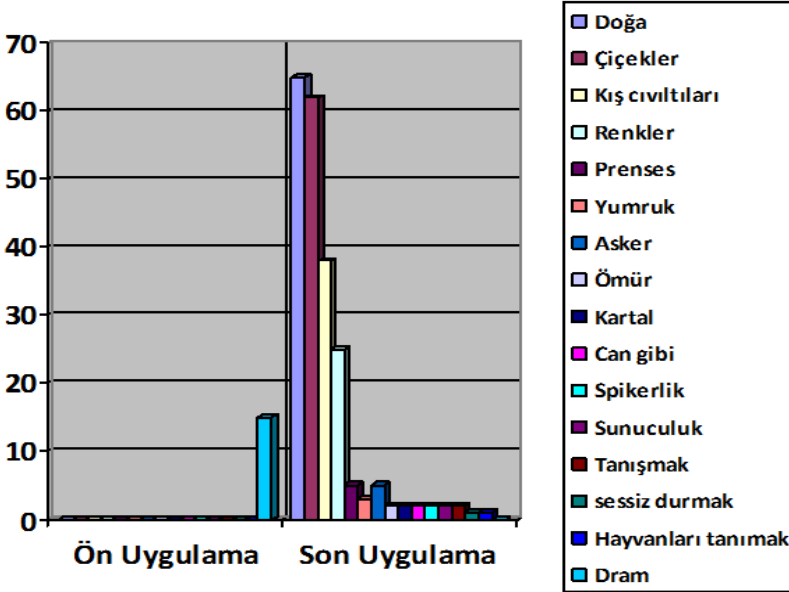
Grafik 2. Yaratıcı drama atölyesi önce ve sonrası öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan “yaratıcı drama ile ilgili doğrudan ilişkili kavramlar” temasına ait kodların oranları

Grafiğe göre öğrencilerle yaratıcı drama atölyesi öncesinde yapılan görüşmelerde yaratıcı drama ile ilgili olan kavramlardan yalnızca üçünü (ember oluşturma, drama ve yaratıcılık) ifade ettikleri, sonrasında ise ifade ettikleri kavram

sayısında artış olduğu belirlenmiştir. Görüşme öncesinde yer almamasına rağmen sonrasında yaratıcı drama ile doğrudan ilişki kurulan kavramlar taklit, ısınma, role girme, doğaçlama, grup oluşturma, canlandırma, pandomim, oyunculuk, birlikte hareket etme, dramatik an, çatışma ve gazete hazırlama olarak belirtilmiştir. Ayrıca drama kavramı atölye öncesi yapılan görüşmelerde iki öğrenci tarafından ifade edilirken, atölye çalışması sonrasında bu kavramı tekrar etmedikleri tespit edilmiştir.

Yaratıcı drama ile ilgili yanlış ilişkilendirilen kavramlar temasına ait bulgular

Yaratıcı drama atölyesi önce ve sonrası öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan “Yaratıcı drama ile ilgili yanlış ilişkilendirilen kavramlar” temasına kodlar aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

Grafik 3. Yaratıcı drama atölyesi önce ve sonrası öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan “yaratıcı drama ile ilgili yanlış ilişkilendirilen kavramlar” temasına ait kodlar

Yaratıcı drama ile ilgili yanlış ilişkilendirilen kavramlar temasına ait veriler incelendiğinde atölye öncesi görüşmelerde bazı öğrencilerin drama kelimesini dram kavramı ile karıştırdıkları görülmektedir. Bu duruma örnek olarak bazı öğrenci görüşlerinden alıntılar aşağıda verilmiştir.

Ö5: *“Yaratıcı drama deyince aklıma dram geliyor.”*

Ö6: *“Bence yaratıcı drama hüznü ve ağlamaklı olaylardır yani dramdır.”*

Ö13: *“Yaratıcı drama deyince içimden ağlamak geliyor. Hüznü olaylar...”*

Atölye öncesi görüşmelerde öğrencilerin yalnızca dram kavramı belirtmelerine rağmen son görüşmelerde bu kavrama hiç yer vermedikleri görülmüştür. Bir öğrenci bu değişime yönelik görüşünü şöyle ifade etmiştir:

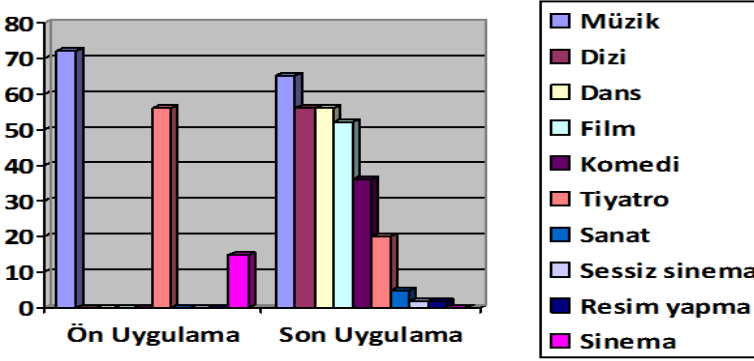
Ö13: *“Yaratıcı dramayı başta hüznü bir şeyler zannediyordum ama aslında sevinçten ağlamakmış...”*

Ö57: *“Yaratıcı drama dram değil aslında çok eğlenceli, bizi güldüren, okulu sevdiiren, öğretmeni sevdiiren bir ders yöntemiymiş. Keşke bütün dersler böyle olsa her gün okula gelirdim.”*

Atölye sonrası görüşmelerde öğrencilerin doğa, çiçekler, kuş cıvıltıları ve renkler kavramlarını çoğunlukla ifade ettikleri bunun yanı sıra grafikte görülen bazı diğer kavramları da yaratıcı drama ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bu durumun sebepleri sonuç bölümünde tartışılmıştır.

Sanatsal boyut temasına ait bulgular

Yaratıcı drama atölyesi önce ve sonrası öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan “Sanatsal Boyut” temasına ait kodlar aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Grafik 4. Yaratıcı drama atölyesi önce ve sonrası öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan "sanatsal boyut" temasına ait kodlar

Yukarıdaki grafiğe göre öğrencilerle yapılan ön görüşmelerde verdikleri cevaplardan müzik, tiyatro iken atölye sonunda yapılan görüşmelerde bu oranların azaldığı dikkat çekmektedir. Ayrıca ön görüşmede yer alan sinema kavramının son görüşmede hiç belirtilmediği görülmüştür. Sanat boyutuna son görüşmenin ardından dizi, dans, film, komedi, sanat, sessiz sinema ve resim yapma kavramlarının eklendiği görülmektedir.

Süreç sonunda öğrenciler kendilerinin özgüvenlerinin arttığını belirtmişlerdir. Bu duruma örnek olarak bazı öğrenci görüşlerinden alıntılar aşağıda verilmiştir.

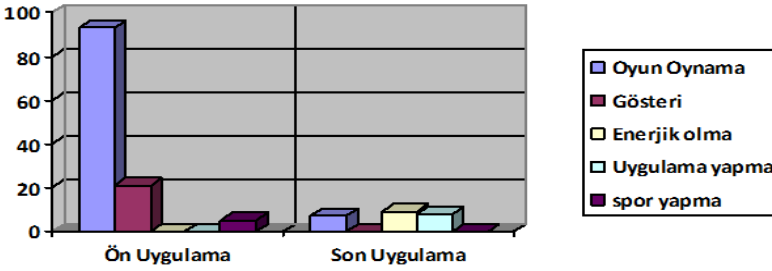
Ö2: "bence benim özgüvenim arttı çünkü ilk katılmak istemedim ama sonradan her şeyi ben yapmak istedim"

Ö8: "kendimi bir sanatçı gibi hissediyorum televizyondaki oyuncular gibi rol yaptım sanki bir film yıldızı gibiydim."

Ö26: "ben çok çekingen biriydim ama etkinliklere ben de katıldım ve artık çekingen değilim gibi hissettim çünkü rol yaparken kimse bana gülmedi hatta alkışladılar"

Devinişsel boyut temasına ait bulgular

Yaratıcı drama atölyesi önce ve sonrası öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan "Devinişsel Boyut" temasına ait kodlar aşağıda verilmiştir.

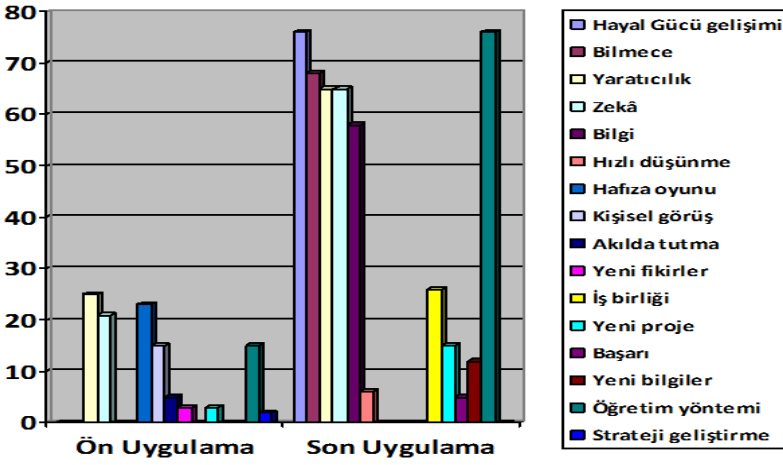

Grafik 5. Yaratıcı drama atölyesi önce ve sonrası öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan "devinişsel boyut" temasına ait kodlar

Yaratıcı drama atölyesi önce ve sonrası öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan "Devinişsel Boyut" temasına ait kodlar incelendiğinde ön görüşmelerde öğrencilerin oyun oynama kavramını yaratıcı drama ile bütün öğrenciler eşleştirmelerine rağmen son görüşmelerde bu oranda dikkat çekici boyutta bir düşüş gözlenmiştir. Gösteri kavramı ve spor yapma kavramları ön görüşmede öğrenciler tarafından belirtilmesine rağmen, bu kavramlara son görüşmede hiç değinilmemiştir. Ayrıca son görüşmelerde öğrenciler devinişsel boyut teması altında enerjik olma ve uygulama yapma kavramlarını belirtmişlerdir.

Bilişsel boyut temasına ait bulgular

Yaratıcı drama atölyesi önce ve sonrası öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan "Bilişsel Boyut" temasına ait kodlar aşağıda verilmiştir.

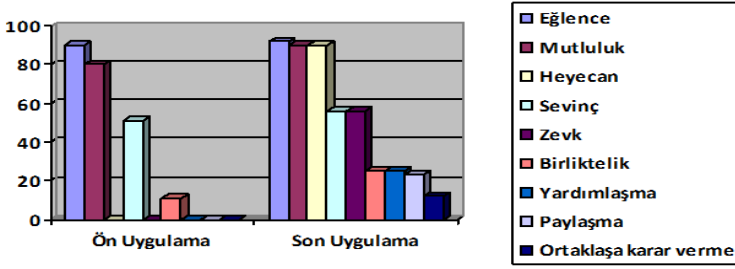

Grafik 6. Yaratıcı drama atölyesi önce ve sonrası öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan "bilişsel boyut" temasına ait kodlar

Grafik incelendiğinde, öğrenciler ön görüşmelerde bilişsel boyut teması altında hafıza oyunu, kişisel görüş, akılda tutma, yeni fikirler ve strateji geliştirme kavramlarına yer verirken son görüşmelerde bu kavramlara yer vermemişlerdir. Yaratıcılık kavram kullanılmasına rağmen son görüşmede daha az kullanılmıştır. Bunun haricinde zekâ kavramı, yeni proje kavramı ve öğretim yöntemi kavramlarını kullanma oranları yükselmiştir. Son görüşmelerde ise hayal gücünü geliştirme, bilmece, bilgi, hızlı düşünme, işbirliği, başarı, yeni bilgiler kavramları belirtilmiş olmasına rağmen ön görüşmede bu kavramlar hakkında görüş bildiren öğrenci bulunmamaktadır.

Duyuşsal boyut temasına ait bulgular

Yaratıcı drama atölyesi önce ve sonrası öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan "Duyuşsal Boyut" temasına ait kodlar aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Grafik 7. Yaratıcı drama atölyesi önce ve sonrası öğrenci görüşlerinin içerik analizi sonucu oluşan “duyuşsal boyut” temasına ait kodlar

Grafik incelendiğinde öğrencilerin ön görüşmede vermiş oldukları yanıtlardan eğlence, mutluluk, sevinç, birliktelik kavramlarında son görüşmelerde artışlar görülmektedir. Ayrıca son görüşmede belirtilen heyecan, zevk, yardımlaşma, paylaşma, ortaklaşa karar verme kavramlarına ön görüşmede yer verilmediği gözlemlenmiştir.

Tartışma ve Yorum

Ön görüşmeler sonucunda öğrencilerin yaratıcı drama denildiğinde aklına gelen kavramların yoğunlukla yaratıcı dramanın duyuşsal boyutunda toplandığı görülmektedir. Sonrasında ise sırasıyla devinişsel boyut, sanatsal boyut ve bilişsel boyutta yığılmalar olduğu görülmüştür. Öğrenci yanıtları incelendiğinde ön görüşmelerde genellikle yaratıcı drama ile ilgili aklı gelen kavramlar “oyun oynama, eğlence, resim çizme, şarkı söyleme” olarak belirtilmiştir. Atölye uygulamaları sonrasında ise öğrencilerin yaratıcı drama ile doğrudan ilişkili olan kavramlara yönelik görüşlerinde ciddi bir artış olduğu belirlenmiştir. Buna rağmen doğrudan ilişkili kavramların yanı sıra yanlış ilişkilendirilen kavramlarda da bir artış meydana gelmiştir. Bu durumun sebebinin öğrencilerin drama etkinlikleri sırasında canlandırılan kavramların (ağaç, kuş, kedi vb) etkisinde kaldıkları ve bu kavramları drama ile doğrudan ilişkili kavramlar olarak nitelendirmiş oldukları düşünülmektedir. Yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerde kavram yanılgılarını giderme üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmaları mevcuttur (Başkan, 2006; Gültepe, Yıldırım ve

Sinan, 2008; Tekkaya, Çapa ve Yılmaz, 2000) fakat yaratıcı drama etkinlikleri sonucunda öğrencilerde oluşan kavram yanlışlarını araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Yaratıcı drama etkinlikleri sonrasında yapılan görüşmelerde öğrenciler çok eğlendiklerini ve birlikte çalışmaktan mutluluk duyduklarını ifade etmişlerdir. Atölye başında çekingen davranışlar sergileyen öğrencilerin ısınma aşamasından sonra daha girişken davrandıkları gözlemlenmiştir. Bu bulgular öğrencilerin sosyal gelişimlerine de olumlu katkılar sağladığı yönünde değerlendirilebilir. Akın (1993), Elksnin ve Elksnin (1995), Kaf (1999) ve Uysal (1996) çalışmalarında yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin sosyal gelişim düzeyleri üzerinde etkili olduğunu söylemektedir. Gönen ve Dalkılıç (1998), Kavcar (1985) ile O'Neill ve Lambert (1995) ise dramanın sosyal bir süreç boyutuna değinmekte, yaratıcı drama etkinlikleri ile öğrencilerin grup ve küme çalışmaları sayesinde sosyal becerilerinin geliştiğini ifade etmektedir. Bu çalışmada öğrenci görüşlerinden elde edilen sonuçlar da yukarıda bahsedilen çalışmaların sonuçlarını desteklemektedir. Yaratıcı drama çalışmaları tüm sınıfı içine alan etkinlikler içerdiği için sınıfın atmosferini olumlu yönde etkilemektedir (Öztürk, Akkan, Kaplan ve Oktay, 2016:197).

Baykul (1990) öğrencilerin öğrenim hayatlarının ilk yıllarında derslere sahip oldukları tutumların ilerleyen yıllarda azaldığı, bunun nedeninin de kullanılan yöntem ve teknikler olabileceğini belirtmiştir. Fen bilimleri eğitiminde ise benzer sonuçlar Bertiz, Bahar ve Yeğen (2010) tarafından ortaya konulmuştur. Yaratıcı drama yöntemi ile öğrenci tutumlarının, derse ve okula yönelik ilgilerinin arttırılabileceği bu çalışma aracılığı ile gözlenmiştir. Altıntaş ve Kaya (2012) drama yöntemiyle fen ve teknoloji dersinin işlenmesine yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Beyazıtoglu (1996) ise hayat bilgisi dersinde bu yöntemin kullanılmasının kalıcılığa anlamlı yönde etki ettiği belirtmiştir. Duatepe ve Ubuz (2004) geometri dersinde yaratıcı drama yöntemini kullanmışlardır. Bu çalışma sonucunda kontrol grubuna göre deney grubu geometri ve matematik derslerine

yönelik olumlu bir tutum sergiledikleri bulgusuna ulaşmışlardır. Ersoy ve Bal-İncebacak (2016) matematik öğretmen adaylarının matematik dersine yönelik tutum ve kaygı düzeylerinin yaratıcı drama dersi ile azaldığı sonucuna ulaşmışlardır. Saab (1988) matematik dersine yönelik tutum, başarı ve yaratıcılıklarına yönelik olumlu puanlar aldıklarını belirtmiştir. Kamen (1992) bilimin doğasını yaratıcı drama dersi ile daha iyi öğrendiklerini belirtmiştir. Koç (1999) sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın öğrenmeye etkisini incelemiştir ve etkili bir yöntem olduğu sonucu elde etmiştir. Meşeci, Karamustafaoglu ve Çakır, (2012) maddenin değişimi konusunun öğretiminde yaratıcı drama yönteminin etkili olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Özsoy (2003) Bu çalışmada ilköğretim sekizinci sınıf Dik Prizmaların Özellikleri ve Hacimleri Konusunun öğretiminde yaratıcı drama yöntemi uygulanmış ve öğrenci başarısına olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Sarıçoban (2004) Bir yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Üstündağ (1997) ilkokullarda yöntem olarak yaratıcı dramanın kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Çalışmalar incelendiğinde yaratıcı drama yönteminin başarıya, tutuma kalıcılığa, bir dersin öğretilmesinde etkili bir yöntem olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Aynı şekilde yapılan çalışma da öğrencilerin bu yöntemden hoşlandıklarını ve eğitimde kullanılması gereken bir yöntem olduğu sonucu ortaya koymaktadır.

Sonuçlar

Pinciotti (1993) yaratıcı dramada öğrencilerin oyunlar, canlandırmalar ve rol oynama sırasında özellikle de değerlendirme aşamasında kendilerini daha rahat ifade ettikleri, dünya hakkındaki bilinçlerinin ve çevreleri ile iletişimlerinin geliştiğini söylemekte ve bireyleri sanatsal açıdan daha duyarlı hale getirdiğini belirtmektedir. Benzer şekilde bu çalışmada da öğrencilerin kendilerini ifade ederken sanatsal aktiviteleri sıklıkla kullandıkları ve bu durumdan keyif aldıklarını belirten ifadeler kullandıkları tespit edilmiştir.

Bulgulardaki öğrenci alıntılarına göre yorum yapılacak olursa; öğrenciler yaptıkları çalışmalarda kendilerine özgü bir eser ortaya koymuşlardır. Öğrenciler süreç boyunca kendilerini birer sanatçı olarak gördüklerini, rol gereği kimi zaman bir sinema yıldızı, film aktörü/aktristi gibi davrandıklarını ifade etmişlerdir. Bundan dolayı da öğrenciler özgüvenlerinin arttığını belirtmişlerdir.

Duatepe Paksu ve Ubuz (2009) yaratıcı dramayı, öğrencilerin hayalleri ve düşüncelerinden yola çıkarak bir öğretmen eşliğinde eyleme dönüştürülmesi olarak ifade etmişlerdir. Bu açıdan öğrenciler farklı deneyimler geçirdiği için süreçte sürekli yeni bir deneyim elde etmektedirler. Böylece drama çalışmaları sonucunda öğrenciler farkında olmadan birçok yeni kavram hakkında bilgi sahibi olabilmektedirler. Yaratıcı drama yöntemi etkinliklerinde öğrenciler yaptıklarını birer oyun olarak gördüklerinden dikkat ve enerjilerini tam olarak vermektedirler. Bundan dolayı yeni bilgilerin kazanımı daha kolay olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında drama ile bu kadar çok kavramın kısa sürede öğrenilmesinin nedeninin, öğrencilerin sürece aktif olarak katılmaları, dikkat ve konsantrasyonlarını etkinliklere vermeleri olarak gösterilebilir.

Yapılan bu çalışma sonucunda yaratıcı drama kavramına ilişkin öğrencilerde birçok bilişsel öğrenmenin gerçekleştiği ileri sürülebilir. Başka bir deyişle aslında kendileri süreçte oyun oynadıklarını düşünürken, yaparak-yaşayarak sürecin içinde yer aldıklarından daha kalıcı bilgiler elde ettikleri düşünülmektedir. Benzer bir çalışma Selvi ve Öztürk (2000) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerinin yaparak yaşayarak öğrenmeler gerçekleştirdikleri için daha kalıcı bilgiler elde ettikleri ifade edilmiştir.

Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre öncelikle öğrencilerin yaratıcı drama etkinliklerine yönelik görüşleri değerlendirildiğinde, bu etkinliklerin eğlenceli, etkili ve verimli olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan yaratıcı drama yönteminin öğretmenler tarafından derslerde belirli aralıklarla kullanılması

önerilmektedir. Yapılan görüşmelerde öğrencilerin birçoğu yaratıcı drama ile işlenen dersler olduğunda devamsızlık yapmayacaklarını ve derse severek geleceklelerini ifade etmişlerdir. Yaratıcı drama etkinliklerinin derse ve okula aidiyet duygusunu geliştirme özelliğinden ötürü devam problemi yaşayan öğrencilerin bu sorunu aşmalarında bir yöntem olarak kullanılabilceği düşünülmektedir.

Yaratıcı drama hakkında öğrencilerin görüşleri daha çok duyuşsal boyutta toplanmıştır öğrencilere yaratıcı drama ile bilişsel ve sosyal boyutlarını tanıttak drama etkinliklerinin hazırlanması ve uygulanması önerilebilir

Kaynaklar

- Adıgüzel, H. Ö. (2000). Yaratıcı drama öğretmeni yetiştirmenin önemi ve gerekliliği. *Eğitim ve Yaşam Dergisi*, 5, 17-18.
- Adıgüzel, Ö. (2013). *Eğitimde yaratıcı drama*. Ankara: Pegem Akademi.
- Akın, M. (1993). *Farklı sosyo ekonomik düzeylerdeki ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin sosyalleşme düzeylerine yaratıcı drama eğitiminin etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aktaş, G. (2013). Eğitim ve öğretimde alternatif bir yöntem: yaratıcı drama. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 35-54.
- Altıntaş, E. & Kaya, H. (2012). Fen bilgisi öğretmen adaylarının drama yöntemiyle fen ve teknoloji dersinin işlenmesine yönelik öz-yeterlik ve tutumları, *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 28(4), 287-295.
- Annarella, L. A. (1992). *Creative drama in the classroom*. Washington D.C.: Office of Educational Research and Improvement.
- Aykaç, M. (2011). *Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatı metinleriyle kurgulanan yaratıcı drama etkinliklerinin anlatma becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Aykaç, M. & Adıgüzel, Ö. (2011). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 297-314.
- Aytaş, G. (2013). Yaratıcı dramanın algısal öğrenmedeki rolü. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 101-106.
- Başçı, Z. ve Gündoğdu, K. (2011). Öğretmen adaylarının drama dersine ilişkin tutumları ve görüşleri: Atatürk Üniversitesi örneği. *İlköğretim Online*, 10(2), 454-467,
- Başkan, H. (2006). *Fen ve teknoloji öğretiminde drama yönteminin kavram yanlışlarının giderilmesi ve öğrenci motivasyonu üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Bauer, M. W. (2003). Classical content analysis: A review. In M. W. Bauer & G. Gaskell (Eds.), *Qualitative researching with text, image and sound* (131-151). London: Sage.
- Baykul, Y. (1990). *İlkokul beşinci sınıftan lise ve dengi okulların son sınıfına kadar matematik ve fen derslerine karşı tutumda görülen değişimler ve öğrenci yerleştirme sınavındaki başarı ile ilişkili olduğu düşünülen bazı faktörler*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Bertiz, H., Bahar, M. & Yeğeni G. (2010). Fen ve teknoloji öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemine yönelik tutumları ve yöntemin fen ve teknoloji eğitiminde kullanılabilirliğine ilişkin görüşleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 483-509.
- Beyazitoğlu, E. N. (1996). *İlköğretim ikinci sınıf hayat bilgisi dersinde eğitsel oyunlar, erişimi ve kalıcılık*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Braund, M. R. (1999). *Using drama to improve student teachers' understanding in physical sciences*, (ERIC Document Reproduction Service No. ED436402).
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). New York, NY: Routledge.
- Duatepe, A. & Ubuz, B. (2004). *Drama temelli geometri ders planlarının geliştirilmesi ve uygulanması*. Sabancı

- Üniversitesi Eğitimde İyi Örnekler Konferansı, 17-18 Ocak, Sabancı Üniversitesi, İstanbul.
- Duatepe-Paksu, A. & Ubuz, B. (2009). Effects of drama-based geometry instruction on student achievement, attitudes, and thinking levels. *The Journal of Educational Research*, 102(4), 272-286.
- Elksnin, L. K. & Elksnin, N. (1995). *Assessment and Instruction of social skills* (Second Edition). London: Singular Publishing Group.
- Erdem, A., Kızılhan, P. & Sarıçam, M. H., (2009). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin yaratıcı drama yöntemine göre işlenen dersten önce ve sonra yaratıcı dramaya yönelik görüşleri arasındaki farklar. 18. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Ege Üniversitesi,
- Erdoğan, T. (2014a). İlkokul 1-4. sınıflar Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin yaratıcı düşünme becerisi açısından incelenmesi ve sınıf öğretmenlerinin bu etkinliklere ilişkin görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 25-58.
- Erdoğan, T. (2014b). Sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerinde yaratıcı drama yöntemini kullanma durumlarının incelenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 6(12), 23-38.
- Ersoy, E. & Bal-İncebacak, B. (2016). Attitude and anxiety of teacher candidate on the methods of creative drama. *International Journal of Educational Studies in Mathematics*, 3(1), 9-13.
- Fraenkel, J. R. & Wallen, N. (2000). *How to design and evaluate research in education* (4th ed.). NY: McGraw-Hill.
- Gönen, M. & Dalkılıç, N. U. (1998). *Çocuk eğitiminde drama: yöntem ve uygulamalar*, İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Gültepe, M. B., Yıldırım, O. & Sinan, O. (2008). Solunum sistemi konusunun oluşturmacı yaklaşıma dayalı öğretiminin 6. sınıf öğrenci başarısına etkisi. *İlköğretim Online*, 7(2), 522-536
- Güneysu, G. (1999). *Çok yönlü (MI) zeka ve eğitimde drama. Türkiye 1. drama liderler buluşması*. Ankara: Oluşum Tiyatrosu ve Drama Atölyesi. 45-52.

- Gürey, B. & Adıgüzel, Ö. (2013). Yaratıcı drama ile dans devinim becerisi ve beden farkındalığının geliştirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 8(15), 1-27.
- Kaf, Ö. (1999). *Hayat bilgisi dersinde bazı sosyal becerilerin kazandırılmasında yaratıcı drama yönteminin etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kamen, M. (1992). *Creative drama and the enhancement of elementary school students' understanding of science concepts*. Dissertation Abstracts International. DAI-A 52/07, 2489.
- Kavcar, C. (1985). Örgün eğitimde dramatizasyon. *Eğitim ve Bilim*, 56, 32-41.
- Koç, F. (1999). *Yaratıcı Dramanın Öğrenmeye Etkisi Sosyal Bilgiler Dersinde Bir Yöntem Olarak*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Köksal-Akyol, A. (2003). Drama ve dramanın önemi, *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 179-192.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev. Ed: Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Meşeci, B., Karamustafaoglu, S. & Çakır, R. (2013). Efficacy of creative drama techniques in teaching changes in matter, *Eurasian Journal of Physics & Chemistry Education*, 5(1), 57-70.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M (1994). *An expanded source book: Qualitative Data Analysis*, 2nd Ed. London: Sage Publications.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M (2015). *Nitel veri analizi*. (Çev. Ed.: S. Akbaba Altun, A. Ersoy) Ankara: Pegem Yayınevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2013). *İlköğretim fen bilimleri öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Morgül, M. (1995). *Yaratıcı drama ile oynayarak yaşayarak öğren*. İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.
- O'Neill, C. & Lambert, A. (1995). *Drama structures: A practical handbook for teachers*, London: Hutchinson.
- Okvuran, A. (1993). *Yaratıcı drama eğitiminin empatik beceri ve empatik eğilim düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek

- Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Okvuran, A. (2001). Okulöncesi dönemde yaratıcı drama. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 3, 22-25.
- Ormancı Ü. & Ören F. Ş. (2010). Dramanın ilköğretimde kullanılabilirliğine yönelik sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri: demirci eğitim fakültesi örneği, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 43(1), 165-191.
- Ömeroğlu Turan, E. & Can Yaşar, M. (1999). *Okulöncesi eğitimde drama etkinlikleri. Gazi Üniversitesi anaokulu/anasınıfı öğretmeni el kitabı. Rehber kitaplar dizisi.* (91-110). İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama San. ve Tic. A.ş.
- Özsoy, N. (2003). Using creative drama as a method of teaching mathematics in elementary school. *Journal of the Institute of Science and Technology of Balıkesir University*, 5(2), 112-119.
- Öztürk, A. (1999). Öğretmen yetiştirmede yaratıcı drama yöntemiyle işlenecek tiyatro dersinin öğretmen adaylarındaki sözel iletişim becerilerine etkileri. *Eğitimde Tiyatroda Yaratıcı Drama, Çağdaş Drama Derneği Bülteni*, 3(4), 33-35.
- Öztürk, M., Akkan, Y., Kaplan, A. & Oktay, E. (2016). Drama yöntemiyle toplama işlemi: İlkokul birinci sınıf öğrencilerinden yansımalar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(1), 183-202.
- Pinciotti, P. (1993). Creative drama and young children, *The Dramatic Learning Connection, Arts Education Policy Review*, 94(6), 24-50.
- Saab, J. F. (1988). The effects of creative drama methods on mathematics achievement, attitudes and creativity. *Dissertation Abstracts International*. DAI-A 48(10), 25-38.
- Sağlam, T. (1997). *Eğitimde drama.* (Edt. İnci San). VI. Uluslararası eğitimde drama semineri, drama maske müze. (33-35). Ankara: Çağdaş Drama Derneği.
- San, İ. (1999). Türkiye’de yaratıcı drama çalışmalarının dünü ve bugünü. Cumhuriyet ve çocuk. II Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi. (267-273). (Yay. Haz.: Bekir Onur), Ankara:

- Ankara Üniv. Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yay.
- San, İ. (2001). *Eğitimde dramanın kısa tarihçesi. Çağdaş eğitimde kültür ve sanat*. İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Yayınları: 14, 81-89.
- San, İ. (2002). *Yaratıcı drama eğitsel boyutları, Yaratıcı drama 1985-1995 yazılar*. (Ed: H. Ömer Adıgüzel,). Ankara: Naturel Yayınları.
- Sarıçoban, A. (2004). Using drama in teaching Turkish as a foreign language, *Eurasian Journal of Educational Research*, 4(14), 13-32.
- Sarioğlu, T. & Kartal, G. (2017). Bir yöntem olarak drama bilişim teknolojileri öğretiminde iyi bir seçenek olabilir mi?, *İlköğretim Online*, 16(1), 366-376.
- Selvi, K. & Öztürk, A. (2000). Yaratıcı Drama Yöntemiyle Fen Öğretimi. *Eğitim ve Bilim*, 25(116), 42-46
- Soytürk, M., Çamlıyer, H., Tepeköylü- Öztürk, Ö. & Daşdan-Ada, E. N. (2012). 9-11 yaş grubu çocukların temel hareket becerilerinin örüntüleşmesinde yaratıcı dramanın etkisi, *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 42-55.
- Susar-Kırmızı, F. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7) 1-18.
- Tekkaya, C., Çapa, Y. & Yılmaz, Ö. (2000). Biyoloji öğretmen adaylarının genel biyoloji konularındaki kavram yanılgıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 140-147.
- Toivanena, T., Komulainen, K. & Ruismäkia, H. (2011). Drama education and improvisation as a resource of teacher student's creativity. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 12, 60-69.
- Ulutaş, A. (2011). Okul öncesi dönemde drama ve oyunun önemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6), 232-242.
- Uysal, F. N. (1996). *Anaokuluna giden 5-6 yaş grubu çocuklarda yaratıcı drama çalışmalarının sosyal gelişim alanına olan*

- etkisinin incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Üstündağ, T. (1997). *Vatandaşlık ve insan hakları eğitimi dersinin öğretiminde yaratıcı dramanın erişkiye ve derse yönelik öğrenci tutumlarına etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Üstündağ, T. (1998). Yaratıcı drama eğitim programının öğeleri. *Eğitim ve Bilim*, 22(107), 28-35.
- Üstündağ, T. (2000). *Yaratıcı drama, öğretmenin günlüğü*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, M. & Erdoğan, T. (2016). Yaratıcı drama yönteminin ilkokul ikinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine ilişkin tutumlarına etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 11(1), 71-88.

Ek 1: Öğrenci Kağıtları

~ Yaratıcı Drama ~

- Dram
- Eğlence
- Oyun
- Müzik
- Doğaçılma
- Komedi
- Rol oynama
- Pandemi
- Oyunculuk
- Role girme
- Sessiz Sinema
- Tiyatro
- Taklit
- Sanat
- Uygulama
- Eş bulma
- Şekilden şekile girme
- Dans etmek
- Paylaşmak
- Birlikte hareket etmek
- El birliği
- Grup oluşturmak
- Gözet hazırlamak
- Hayal gücünü geliştirmek
- Resim yapmak
- İstedikimizi yapmak
- Ortaklaşa karar vermek
- Anlaşmak
- Rol paylaşmak
- Sevinç
- Spiker, sunuculuk
- Eğitici ve öğretici
- Tanışmak
- Hy, Ümit Güneş.

: YARATICI DRAMA :

- Oyun
- Eğitim
- Eglence
- Yaratıcılık
- Eğlenceli dakikalar
- Zeka geliştirme
- Mutluluk
- Gösteri
- Grup Oyunları
- Tiyatro
- Müzik Etkinlikleri
- Birliklik
- Sevinç
- Kendini tanıtırma
- Bizim günümüz

: YARATICI DRAMA :

- Oyun
- Gönüş
- Eglence
- Tiyatro
- Eğitim
- Eğlenceli dakikalar
- Yaratıcılık
- Zeka geliştirme
- Mutluluk
- Gösteri
- Müzik Etkinlikleri
- Birliklik
- Sevinç

YARATICI DRAMA

Aklıma doğa, kuş civiltıkları, çiçekler, Oyunlar
kısacası tüm güzellikler.

= YARATICI DRAM =

~ Yaratıcı Drama ~

- Düşünce Çayırılığı
- Topluluk içinde güzel oyun oynama
- Tiyatro canlandırma
- Zeka
- Eğitim
- Düzenli Çalışma
- Rol
- Doğasılama
- Bilgi
- Zevk
- Eğlenme
- Müzik
- Dans
- Paylaşmak
- Onları yönleri paylaşmak
- Birlikte zaman geçirmek
- Birleşmek
- Hayvanları tanımak
- Skilmadan zaman geçirmek
- Birlik

- Yeni proje
- Eğlence
- Zeka Geliştirme
- Mutluluk
- Rol
- Yaratıcılık
- Yeni Bilgiler
- Yeni Oyunlar
- Doğasılama
- Okulda Eğlenmek
- Dersler de de yapılabilir
- Tiyatro
- Pandomi
- Rol oynama
- Enerji
- Heyecan

~ YARATICI DRAMA ~

Oyun,
Müzik,
Eğlence,
Hafıza oyunu,
Gösteri,
Bilmeceler,
Mutlu olmak için yapılan her şey aklıma geliyor,

~ Yaratıcı Drama ~

- Oyun
 - Eğlence
 - Garip oyunlar
 - Sevinç
 - Yaratıcı fikirler
 - Hafıza oyunu
 - Zeka oyunu
 - Gösteri
 - Bizim görüşlerimiz
 - Sevinçten ağlamak
 - Müzik
 - Birlik
 - Bilmeceler
 - Kendimizi tanıma yolu
 - Mutluluk
- Yaratıcı Drama

Hızlı Düşünme
Yeni Oyunlar
Yaratıcılık
Sessiz durarak
Takım olma
Birlik
Yardımlaşma
Mutluluk
Başarı
Müzik
Paylaşmak
Dans
Tiyatro
Zeka
Bilmece
Eğlenmenin sadece bağırarak olmadığını

ANLADIK

Students' Views Instruction via Creative Drama

Belgin Bal İncebacak, Aslı Sarışan Tungaç and Süleyman Yaman[†]

Ondokuz Mayıs University, Turkey

Received: 23.10.2016 - Revised: 27.03.2017 - Accepted: 06.04.2017

Citation: Bal İncebacak, B., Sarışan Tungaç, A. & Yaman, S. (2017). Students' Views Instruction via Creative Drama. *Amasya Education Journal, 6(1)*, 214-248.

Summary

Problem Statement: Creative drama is one of the instruction methods which is preferred in many courses nowadays. Teachers teach different subjects by using creative drama course and attempt to make courses attractive and interesting. Teachers promote knowledge, skills, feeling and thinking of students via creative drama activities. In order to help them develop those competences, it is of vital importance to analyze the effectiveness of drama activities upon students. When literature is reviewed, although there are multiple studies conducted for analyzing participants' views related to creative drama, there is found no study about the same subject conducted at primary education level. For this purpose, the authors decided to prepare a three-hour workshop plan for introducing students with creative drama. In workshop plan, there are three stages as warm up, animation and evaluation. In warm-up stage, students play games in which they can make descriptions intended to help them comprehend creative drama. In animation stage; activities such as role playing, animation and creating story have been conducted. In evaluation stage, students are split into groups and do such activities as writing songs and poems, creating a newspaper report, preparing banner,

[†]Corresponding Author: Phone: +90 532 6733439, E-mail: syaman@omu.edu.tr
ISSN: 2146-7811, ©2017

poster and advertisement. Also, interviews have been performed with students before and after workshop. Interviews which have been done in the beginning of workshop aim to reveal students' expectations and preliminary knowledge about creative drama. Interviews done at the end aim to reveal their knowledge about creative drama, their views about the process and satisfaction levels related to expectations about creative drama.

Purpose of the Study: This study aims to reveal the prior knowledge of students about creative drama, satisfaction level of their expectations and their individual view related to the process.

Method(s): Study sample includes ninety three 7th grade students in four state schools in Samsun. Study group has been chosen by using purposeful sampling. Students participated in a three-hour creative drama workshop. In this workshop, students conducted activities which aim to teach the terms used and they were asked before workshop to express their ideas about the concept of creative drama and write them. Then, workshop was conducted. At the end of workshop, students were asked to describe the concept of creative drama. Concepts used in creative drama were discussed throughout workshop. In the end, students were again asked about their knowledge and opinions related to creative drama. The views of students related to pre- and post-implementation have been comparatively analyzed by using content analysis. A single group pre-test post-test preliminary experimental design was used in the study. In this design, measurement was made before and after the process. Due to the fact that there is one group, it is used the same test subject with same measurement scale (Gay & Airasian, 2000). Semi-structured interview form has been used as data collection instrument in order to get students' views before and after implementation. Students' views have been analyzed by comparative content analysis in qualitative design. In data analysis, fit index has been preferred which was developed by Miles and Huberman. It is assumed that content validity has been ensured in this way. Fit index in the study has been calculated as 98%.

Findings and Discussions: As the major findings of research, it is found out that students are not aware what they know about creative drama concepts in the beginning of process. Students express that they perceive creative drama as a sort of game. However, it is

apparent that creative drama includes more than a game. At the end of workshop, students admit that they realize creative drama is an instruction method rather than a game and entertainment and creative drama activities help to teach the course by educating. They state that class attendance will increase and they will participate in the course with pleasure on the condition that courses are taught with this method.

Conclusions and Recommendations: Participants explain that in the beginning of process they associate creative drama with concepts like game, theatre, entertainment; at the end of process they realize that creative drama consists of warm up, animation and evaluation stages and they learn about terms like improvisation, role playing, conscious corridor, dramatic moment, and conflict. It is found out that students develop awareness about this method thanks to creative drama workshop. Students note that they pay more attention to school and course thanks to this method, they request that this method should be used in all courses and similar workshop studies should be conducted more frequently.

Keywords: Creative Drama, Workshop, Students' Views, Project, Secondary School